

Briuselis, 2018 m. gruodžio 7 d.
(OR. en)

15272/18

JAI 1258
COPEN 437
DROIPEN 197
GENVAL 44
CATS 94
EUROJUST 172
EJN 59
EJUSTICE 175

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
data: 2018 m. gruodžio 7 d.
kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 14540/18 + COR 1

Dalykas: Tarpusavio pripažinimas baudžiamosiose bylose
– Tarybos išvados (2018 m. gruodžio 7 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados „Skatinti tarpusavio pripažinimą stiprinant tarpusavio pasitikėjimą“, kurias Taryba priėmė 2018 m. gruodžio 6–7 d. įvykusiame 3661-ame posėdyje.

Tarybos išvados
„Skatinti tarpusavio pripažinimą stiprinant tarpusavio pasitikėjimą“

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

primindama, kad pagal SESV 82 straipsnio 1 dalį teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose Sąjungoje yra grindžiamas nuosprendžių ir teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo principu;

pažymėdama, kad taikant šį principą kompetentinga institucija vienoje valstybėje narėje persiunčia nuosprendį arba teismo sprendimą kompetentingai institucijai kitoje valstybėje narėje, o pastaroji po to vykdo tą sprendimą kaip savo (laikantis taikytinų taisyklių);

patvirtindama, kad tarpusavio pripažinimo principas yra grindžiamas tarpusavio pasitikėjimu, ugdomu remiantis valstybių narių bendromis vertybėmis, susijusiomis su pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir žmogaus teisėmis, tokiu būdu užtikrinant, kad kiekviena institucija būtų tikra, jog kitos institucijos taiko lygiaverčius teisių apsaugos standartus savo baudžiamosios justicijos sistemose;

pabrėždama, kad teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, įskaitant, *inter alia*, teisminių institucijų nepriklausomumo reikalavimą, yra itin svarbi siekiant veiksmingai apsaugoti pagrindines teises, nes taip garantuojama visų individualių teisių, kylančių iš ES ir nacionalinės teisės, apsauga ir ES sutarties 2 straipsnyje išdėstytų valstybių narių bendrų vertybių, visų pirma teisinės valstybės, užtikrinimas;

pažymėdama, kad įvairios problemos – visų pirma praktinio arba politinio pobūdžio – gali pakenkti tarpusavio pasitikėjimui ir kad dėl šios priežasties reikia nuolat dėti pastangas skatinti ir stiprinti tokį pasitikėjimą;

laikydamosi nuomonės, kad tokios problemos yra susijusios, *inter alia*, su skirtumais įgyvendinant ir taikant Sąjungos teisę, teisinės valstybės principą ir sritimis, kurios yra itin opios pagrindinių teisių atžvilgiu, pavyzdžiui, kalinimo sąlygomis ir kardomojo kalinimo trukme;

primindama, kad 2018 m. liepos 12–13 d. įvykusiame neformaliame posėdyje ministrai aptarė pastarojo meto pokyčius, kurie kelia iššūkių taikant tarpusavio pripažinimo principą, taip pat susijusią ES Teisingumo Teismo (ESTT) praktiką;

be to, primindama, kad 2018 m. rugsėjo 18 d. Policijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose koordinavimo komiteto posėdyje delegacijos aptarė pirmininkaujančios valstybės narės dokumentą, kuriame išdėstytos problemos ir kliūtys, atsirandančios taikant tarpusavio pripažinimo priemones, ir pasiūlymai dėl galimų veiksmų (dok. 11956/18);

galiausiai primindama, kad 2018 m. spalio 11 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdyje ministrai kalbėjo apie geriausią praktiką ir veiksmus, kurių imtasi siekiant stiprinti tarpusavio pripažinimą ir tarpusavio pasitikėjimą, ir apie praktines bei teises priemones, kurių imtasi reaguojant į pastarojo meto pokyčius, visų pirma ESTT praktikos ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikos raidą (dok. 12492/18),

PRIĖMĖ ŠIAS IŠVADAS:

1. **valstybėms narėms** primenama, kad ES tarpusavio pripažinimo priemonių, ypač tų, kurių teisinė forma yra pamatiniai sprendimai arba direktyvos, efektyvumas ir veiksmingumas labai priklauso nuo atitinkamų nacionalinės teisės aktų, kurie yra rengiami ir priimami vadovaujantis tomis priemonėmis;

2. **valstybės narės** primygtinai raginamos atkreipti dėmesį į tai, kad procesinių teisių direktyvas¹ svarbu įgyvendinti laiku ir tinkamai, siekiant garantuoti teisę į teisingą bylos nagrinėjimą;
3. **valstybės narės** turėtų toliau užtikrinti teismų ir teisėjų nepriklausomumą ir nešališkumą, nes tai yra vienos iš pagrindinių teisių – teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, kuri garantuojama Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa, esminė dalis;
4. **valstybėms narėms** primenama, kad vadovaujantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika atsisakymas vykdyti sprendimą arba nuosprendį, paskelbtą remiantis tarpusavio pripažinimo priemone, gali būti pateisinamas tik išskirtinėmis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į tai, kad pagal ES teisės viršenybės principą valstybės narės negali reikalauti, kad kita valstybė narė užtikrintų aukštesnio lygio nacionalinę pagrindinių teisių apsaugą, nei nustatyta ES teisėje. Todėl bet kuris nevykdymo motyvas, grindžiamas pagrindinių teisių pažeidimu, turėtų būti taikomas ribotai, laikantis požiūrio, kurį ESTT išplėtojo savo praktikoje;
5. **valstybės narės** raginamos turėti galiojančių teisės aktų, kuriais leidžiama, kai tikslinga, naudotis kalinimui alternatyviomis priemonėmis, kad būtų sumažintas jų kalinimo įstaigose laikomų asmenų skaičius, taip skatinant įgyvendinti socialinės reabilitacijos tikslą ir kartu atsižvelgiant į tai, kad tarpusavio pasitikėjimas dažnai sumažėja dėl prastų kalinimo sąlygų ir perpildytų kalėjimų problemos;
6. **valstybės narės ir Komisija** raginamos skatinti nuolatinį teisėjų, prokurorų ir kitų specialistų mokymą, be kita ko, pagrindinių teisių apsaugos baudžiamuosiuose procesuose srityje, nes taip galima užtikrinti, kad būtų geriau taikomos tarpusavio pripažinimo principu grindžiamos ES priemonės, taip pat raginamos skatinti tarpusavio pasitikėjimą Europos teisminėje erdvėje, šio tikslo organizuojant teisėjų mokymo seminarus ir mainus, ir deramai apsvarstyti galimybę tinkamai finansuoti šios srities mokymo veiklą nacionaliniu ir Europos lygmenimis, ypač veiklą, kurią organizuoja Europos teisėjų mokymo tinklas (ETMT);

¹ Direktyvos 2010/64, 2012/13, 2013/48, 2016/343, 2016/800 ir 2016/1919 valstybių narių, kurioms jos yra privalomos, atveju.

7. **valstybės narės** raginamos savo jurisdikcijoje paskirti specialistus – tai gali būti Europos teismo tinklo (ETT) nacionaliniai kontaktiniai asmenys – teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose klausimu besispecializuojančiais asmenimis, kad jie galėtų padėti kitiems specialistams taikyti visas atitinkamas priemones, įskaitant tarpusavio pripažinimo principu grindžiamas ES priemones;
8. **valstybės narės** raginamos, jeigu įmanoma – gaunant ES finansavimo paramą, skatinti skirtingų valstybių narių specialistų mainus ir propaguoti kitus tokių specialistų ryšius, nes taip galima stiprinti tarpusavio pasitikėjimą ir skatinti veiksmingai taikyti tarpusavio pripažinimo principą;
9. **valstybės narės** raginamos dalytis geriausios praktikos pavyzdžiais siekiant stiprinti tarpusavio pripažinimą ir tarpusavio pasitikėjimą, be kita ko, Bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose darbo grupėje ar Policijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose koordinavimo komitete;
10. **valstybės narės** raginamos parengti (neprivalomas) gaires dėl ES tarpusavio pripažinimo priemonių taikymo, siekiant padėti specialistams suprasti, kaip turi būti aiškinami ir taikomi nacionalinės teisės aktai, kuriais įgyvendinamos ES priemonės;
11. **valstybių narių** prašoma raginti specialistus naudotis visomis ETT ir Eurojusto teikiamomis galimybėmis, atsižvelgiant į jų atitinkamus įgaliojimus, siekiant padėti specialistams spręsti teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose klausimus;
12. **valstybių narių** visų pirma prašoma raginti specialistus naudotis praktinėmis teismo bendradarbiavimo priemonėmis ir (elektroninėmis) formomis bei liudijimais pagal tarpusavio pripažinimo priemones, pateiktais ETT svetainėje, nes tai gali padėti taikyti šias priemones;

13. **valstybių narių** prašoma raginti specialistus, kurie vykdo vykdančiųjų institucijų funkcijas taikant tarpusavio pripažinimo procedūras, pradėti dialogą ir tiesiogines konsultacijas su kitų valstybių narių išduodančiosiomis institucijomis, kai tik tai gali būti tikslinga, visų pirma prieš svarstant galimybę nepripažinti arba nevykdyti taikant tokias procedūras atsiūsto sprendimo arba nuosprendžio;
14. **valstybių narių** prašoma užtikrinti, kad ETT kontaktiniai asmenys galėtų vykdyti savo, kaip ETT kontaktinių asmenų, užduotis kartu atlikdami savo įprastas pareigas ir užduotis, kaip akcentuota šeštojo tarpusavio vertinimo etapo galutinėje ataskaitoje (Rekomendacija Nr. 7), kad ETT galėtų toliau veiksmingai vykdyti savo užduotis, taip pat ir tarpusavio pripažinimo srityje;
15. **valstybių narių**, kurios yra padariusios pareiškimą (pareiškusios išlygą) dėl tam tikros tarpusavio pripažinimo priemonės, prašoma patikrinti, ar tokį pareiškimą būtų galima atšaukti, kad būtų skatinamas vienodas atitinkamos priemonės taikymas;
16. **valstybių narių** prašoma skatinti aktyvų kompetentingų atstovų dalyvavimą konferencijoje kalėjimų perpildymo klausimu, kurią 2019 m. balandžio 24–25 d. organizuos Europos Taryba, remiant Europos Komisijai, ir konferencijoje dabartinių iššūkių Europos įkalinimo sistemoms klausimu, kuri bus surengta Rumunijos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai laikotarpiu;
17. **valstybių narių** ir **Komisijos** prašoma pirmumo tvarka sukurti skaitmeninio keitimosi e. įrodymais sistemą, kuria būtų saugiai siunčiami Europos tyrimo orderiai ir savitarpio teisinės pagalbos prašymai bei atsakymai į juos;
18. **Komisijos** prašoma, kai tikslinga, naudotis savo kompetencijomis siekiant užtikrinti, kad ES priemonės dėl teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose ir procesinių teisių būtų įgyvendinamos laiku ir tinkamai;

19. **Komisijos** prašoma pateikti praktines gaires dėl naujausios ESTT praktikos, visų pirma su byla *Aranyosi* susijusios praktikos, taip pat praktines gaires, kur galima rasti atitinkamus specialistams skirtus šaltinius, kuriuose pateikiama objektyvi, patikima ir tinkamai atnaujinama informacija apie įkalinimo įstaigas ir kalėjimų sąlygas valstybėse narėse;

20. **Taryba** prašo valstybių narių apsvarstyti galimybę užtikrinti, kad Europos Tarybos faktų suvestinė dėl kalinimo sąlygų ir elgesio su kaliniais būtų išversta į jų valstybinę kalbą, ir pasiūlyti tokius vertimus Europos Tarybai, kad ji galėtų juos paskelbti savo svetainėje;

21. **Komisijos** prašoma, konsultuojantis su valstybėmis narėmis, toliau plėtoti ir reguliariai atnaujinti vadovą dėl Europos arešto orderio, be kita ko, atsižvelgiant į naujausią ESTT praktiką ir geriausią jos tinkamo taikymo praktiką, taip pat parengti vadovus dėl kitų tarpusavio pripažinimo priemonių, kai valstybės narės jas bus visiškai įgyvendinusios, pavyzdžiui, dėl pamatinių sprendimų dėl laisvės atėmimo bausmių² ir dėl lygtinio atleidimo³ ir, ateityje, dėl Direktyvos dėl Europos tyrimo orderio⁴ ir Reglamento dėl nutarimų įšaldyti ir konfiskuoti turtą⁵, kad būtų skatinamas tinkamas šių priemonių įgyvendinimas ir taikymas;

22. **Komisijos** prašoma perduoti ETT valstybių narių pranešimus dėl ES tarpusavio pripažinimo priemonių ir kitų teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose sričiai svarbių priemonių bent viena bendrai suprantama ES kalba, kad jis galėtų juos paskelbti savo svetainėje;

² Pamatinis sprendimas 2008/909.

³ Pamatinis sprendimas 2008/947.

⁴ Direktyva 2014/41.

⁵ Reglamentas 2018/1805.

23. **Komisija** raginama toliau rengti susitikimus su ekspertais ir specialistais, kuriuose būtų aptariami su tarpusavio pripažinimu susiję klausimai, padidinti tokių susitikimų dažnumą ir intensyvumą, jeigu manoma, kad tai naudinga, ir supažindinti specialistus su tokių susitikimų rezultatais;
24. **Komisijos** prašoma skatinti optimaliai panaudoti ES finansinėse programose numatytas lėšas, kai jos yra suteikiamos, kad būtų sustiprintas ir skatinamas valstybių narių teisminis tarpusavio bendradarbiavimas, be kita ko, siekiant modernizuoti kalinimo įstaigas valstybėse narėse ir padėti valstybėms narėms spręsti prastų kalinimo sąlygų problemą, nes ji gali trukdyti taikyti tarpusavio pripažinimo priemones;
25. **Komisija, Taryba ir Europos Parlamentas** raginami tarpusavio pripažinimo priemones, įskaitant formas ir liudijimus, rengti taip, kad jie būtų aiškesni, tikslesni ir patogesni naudoti, ir siekti didesnio nuoseklumo rengiant tokias priemones, kad specialistams būtų lengviau šias priemones taikyti. Kai tikslinga, reikėtų šiuo tikslu prašyti Eurojusto ir ETT paramos;
26. **Eurojustas** raginamas tęsti operatyvinį ir strateginį darbą tarpusavio pripažinimo priemonių srityje, kad būtų palengvintas šių priemonių taikymas;
27. **Eurojusto ir ETT** prašoma toliau atlikti aktyvų vaidmenį šalinant kliūtis ir nustatant geriausią praktiką tarpusavio pripažinimo srityje, taip pat toliau reguliariai skirti dėmesį tarpusavio pripažinimo priemonėms savo susitikimuose su specialistais;
28. **ETT** raginamas toliau tobulinti savo svetainę, be kita ko, įtraukiant į ją praktinės informacijos apie tarpusavio pripažinimo priemones, nes paaiškėjo, kad specialistams tai yra labai naudinga priemonė;

29. **ETMT** raginamas toliau rengti mokymus Sąjungos teisės klausimais, be kita ko, dėl Pagrindinių teisių chartijos svarbos tarpusavio pripažinimo priemonių baudžiamosiose bylose veikimui, ir toliau rengti specialistų mainus;

30. **Tarybos** prašoma nustatyti, kad devintojo tarpusavio vertinimo etapo tema bus tam tikrų tarpusavio pripažinimo priemonių praktinis veikimas;

31. **pirmininkaujančios valstybės narės** prašoma toliau skirti tinkamą dėmesį, taip pat ir politiniu lygmeniu, tarpusavio pripažinimo ir tarpusavio pasitikėjimo klausimui, visų pirma užtikrinant reguliarių keitimąsi nuomonėmis šia tema, kad būtų skatinama taikyti tarpusavio pripažinimo principu grindžiamas priemonės.
